

Scientific journal
«ECONOMICS AND FINANCE»

"East West" Association For Advanced
Studies and Higher Education

Geopolitical processes in the world today

Collection of scientific articles

List of journals indexed

Submitted for review in

Conference Proceedings Citation Index -
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

"East West" Association For Advanced Studies and Higher Education,
2016

"East West" Association For Advanced Studies and Higher Education,

SCIENCE AND PRACTICE

Science editor:

Drobyazko S.I.

Ph.D. in Economics, Associate Professor, Professor of RANH

Reviewers:

Shatalova Nina Ivanovna

Doctor Hab. in Social Sciences, Professor,

*Head of the Department of Personnel Management and Sociology of
Ural State Railway University (Ekaterinburg, Russia)*

Dimitar Kanev,

Doctor of Economic Sciences, Professor of Economics (Varna, Bulgaria)

Geopolitical processes in the world today: Collection of scientific articles. -
"East West" Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH,
Vienna, Austria, 2016.- 328 p.

ISBN 978-3-903115-63-7

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Russia, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern economy and state structure. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern economic science development.

ISBN 978-3-903115-63-7

© 2016 "East West" Association For Advanced Studies
and Higher Education GmbH®

© 2016 Authors of the articles

© 2016 Drobyazko S.I.

Blaga V.V., Tkach I.S., Honchar A.S.	THE PROCESS OF CHANGING GENDER STEREOTYPES BASED ON SOCIAL, ECONOMIC AND POLITICAL TRANSFORMATIONS	273
Novoshinskaya N., Rulins'ka O.	RESEARCH OF SOCIO-ECONOMIC BACKGROUND OF INSTITUTIONAL CHANGE	275
Fedushko S.S., Shafar R.R., Vorsa I.V.	CONCEPTION OF PROMOTION OF INTELIGGO SCIENTIFIC CLUSTER	282
15. PSYCHOLOGY, PEDAGOGY AND EDUCATION	.....	286
Bobovsky R.P.	MODEL STRUCTURAL COMPONENTS OF PEDAGOGICAL CONSCIOUSNESS FORMATION IN FUTURE MATH TEACHER	286
Byalik O.V.	MONITORING STUDENTS SEXUAL EDUCATION IN THE FAMILY OF THE EUROPEAN UNION	289
Hedzur A.S.	SOCIALIZATION OF CONSCRIPTS AS A PART OF THEIR SOCIAL FORMATION	292
Zahorodnia A.A.	TRENDS OF PROFESSIONAL TRAINING SPECIALISTS IN ECONOMICS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE	295
Kalugina T.	ACTUAL PROBLEMS OF LECTURERS' SELF-EDUCATION ACTIVITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	298
Karpenko O.G.	THE FORMATION OF PROFESSIONALISM IN FUTURE SOCIAL WORKERS IN THE CONDITIONS OF HIGHER SCHOOL	301
Kovalynska I.V.	TENDENCIES OF EUROPEAN EDUCATION DEVELOPMENT	304
Kolinets A.G.	TO THE PROBLEM OF MOTIVATION NEEDS ACHIEVEMENTS OF PUPILS	307
Kravets N.P.	PARENTS PARTICIPATION IN UPBRINGING THEIR CHILDREN'S WITH MENTAL RETARDATION AS ACTIVE READERS	310
Nadirova G. N. κ.	PHENOMENON OF MULTICULTURALISM IN THE MODERN WORLD	314
Pavlyuk G.	CRITERIA OF FORMED HUMANE ORIENTATION IN PRIMARY SCHOOL PUPILS IN THE CONDITIONS OF LITTLECOMPLETE SCHOOL	318
Pet'ko L.V.	EDUCATION, TEACHING, UPBRINGING OF STUDENTS IN THE WAY OF PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TRAINING	322

7. Козубовська І.В. Роль і функції соціально-психологічної служби в роботі з сім'єю / І.В.Козубовська, В.Ю.Керещман. – Ужгород : УДУ, 1998. – 173 с.
8. Мигович І.І. До питання про зміст професійної підготовки фахівців соціальної сфери / І.І.Мигович // Актуальні проблеми професійної підготовки фахівців соціальної роботи в Україні і за рубежом. – Ужгород : «Art Line», 2003. – С. 227–230.
9. Петько Л.В. Вивчення гендерних ролей та взаємовідносин у сім'ї зі студентами ВНЗ на практичних заняттях з іноземної мови / Л.В.Петько // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: зб. наук. праць [за ред. А.Й.Капської]. – Вип. 14 (частина II). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2012. – С. 112–123.
10. Петько Л.В. Професійно орієнтовані технології навчання ІМ як засіб формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету / Л.В.Петько // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент: зб. наук. пр. – Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2015. – Вип. 18. – С. 179–188. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8391>
11. Петько Л.В. Педагогічна сутність у визначенні поняття «освітнє середовище» / Л.В.Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: збірник наукових праць. – Вип. 34. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – С. 109–118.
12. Петько Л.В. Особистість. Соціум. Навчальне середовище / Л.В. Петько // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди». Педагогіка. Психологія. Філософія : зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – Вип. 35. – С. 101–109. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7918>

Kovalynska I.V.

PhD., Associate Professor

Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine, Kyiv)

TENDENCIES OF EUROPEAN EDUCATION DEVELOPMENT

Ковалинська І.В.

к.пед.н., доцент

Київський університет імені Бориса Грінченка (Україна, Київ)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ

The author presents the main tendencies in European education. They are modernization, regionalization, individualization, diversification and development of European identity.

Key words: *tendency, mosaic identity, regionalization, individualization, diversification, European identity.*

Автор висвітлює основні тенденції розвитку європейської освіти: модернізація, регіоналізація, індивідуалізація, диверсифікація та формування європейської ідентичності.

Ключові слова: *тенденція, мозаїчна ідентичність, регіоналізація, індивідуалізація, диверсифікація, європейська ідентичність.*

У сучасному глобалізованому суспільстві система освіти зазнає суттєвих змін через впливи соціо-економічних чинників. Будь-яка система вважається цілісною, якщо вона здатна утримувати певну структуру, форму і виконувати притаманні їй функції. Але сьогодні основною цінністю системи усвідомлюється здатність до змін, пристосування до умов, що постійно змінюються, гнучкість, здатність змінювати форми і набувати функцій, що не були притаманні їй. У документах Ради Європи з проблем освіти [16] зазначається, що освіта має відповідати умовам сьогодення, виконувати соціально-економічне замовлення суспільства й віддзеркалювати етно-демографічні зміни, що відбуваються у ньому. Основні тенденції, які прослідковуються у соціо-економічній сфері, безперечно, стають підґрунтям для серйозних зрушень в організації освітньої діяльності в західноєвропейських країнах і в усьому світі. Тенденції, що спостерігаються у процесі соціальної діяльності, без сумніву, знаходять своє відображення у розвитку певних освітніх тенденцій. Тож наша стаття присвячена виявленню новітніх тенденцій розвитку освіти у західноєвропейських країнах у світлі соціо-економічних зрушень та змін етнокультурного складу суспільства.

Тенденція – (від лат. *tendere* – прямувати, прагнути чогось) – напрям, у якому здійснюється рух або розвиток певного явища, прагнення, мета, ціль [12]. Г. Поберецька, вивчаючи тенденції розвитку вищої освіти країн Західної Європи та України, визначає такі

види тенденцій: загальнопланетарні та специфічно-регіональні тенденції розвитку освіти, глобальні тенденції (мегатенденції) та підпорядковані ним субтенденції. Дослідниця вказує на такі тенденції розвитку європейської освіти: перетворення елітарної вищої освіти на загальну, кількісного зростання контингенту студентів та їх мобільності, подовження тривалості обов'язкової освіти, ускладнення структури вищої освіти та урізноманітнення мережі ВНЗ, збільшення та зростання ролі сектору недержавної вищої освіти, професіоналізація вищої освіти, удосконалення системи управління вищою освітою, забезпечення її якості, розробка механізмів інтеграційної політики в галузі вищої освіти [7]. Наше дослідження мультикультурної освіти вчителів поставило питання: які новітні тенденції виникають в освітній діяльності через зміни етнокультурного складу контингенту учасників навчального процесу у західноєвропейських країнах.

Модернізація – зміна, вдосконалення, що відповідає сучасним вимогам, смакам, потребам суспільства [13]. Це постійно діючий процес змін, без якого у будь-якій системі настає стагнація та незворотні негативні зміни. Модернізація відповідає запитам часу і відображає соціо-економічні зрушення. Серед загальнопланетарних тенденцій розвитку освіти вона посідає перше місце. Модернізація є метатенденцією, що забезпечує передачу знань від одного покоління до іншого та загальнопланетний розвиток цивілізації. Ще однією глобальною тенденцією розвитку освіти ми вважаємо транснаціоналізацію освіти. Створення єдиного навчального простору, відкритість освітньої системи, створення різноманітних інституцій та фондів, що сприяють встановленню загальних вимірів освіти, застосування інформаційних технологій, академічна мобільність – все це приводить до формування єдиного освітнього простору. Ще однією глобальною тенденцією освіти сьогодні стає індивідуалізація освіти. Вибудовування індивідуальних векторів навчання, самостійний вибір сфери освіти, часу, місця, обсягу навчання, навчального закладу, урізноманітнення професійної підготовки, незалежність від певної навчальної інституції стає реальністю [1].

У сьогоdnішньому світі неможливо знайти країну, яка б не була учасником світового процесу міграції. У процесі зовнішньої (міжнародної) трудової міграції найбільш розвинені західноєвропейські країни притягують робочу силу з менш розвинених західноєвропейських країн, арабських країн, країн Північної Африки, Близького Сходу, держав Центральної Африки, східноєвропейських країн і республік колишнього СРСР. До країн, які приймають основну частину іммігрантів (країни-реципієнти), відносяться: Німеччина, Франція, Великобританія, Швейцарія, Бельгія, Норвегія, Нідерланди. 3,4 мільйона чоловік іммігрували в одну з 28 держав-членів Європейського Союзу протягом 2013 р., серед яких налічувалося 1,4 млн. громадян країн, які не є членами Європейського Союзу, 1,2 мільйона осіб з громадянством іншої держави-члена ЄС, близько 830 тисяч осіб, які мігрували до держави-члена ЄС, громадянство якої вони мали, і приблизно 6100 осіб без громадянства. У Німеччині налічувалася найбільша кількість іммігрантів (692,7 тисячі) в 2013 р., на другому місці – Великобританія (526,0 тис), потім – Франція (332,6 тис.), Італія (307 500) й Іспанія (280 800). У 2012 р. загальна кількість іммігрантів у Норвегії складала 78 600. Серед загальної кількості іммігрантів 89% були громадяни інших країн і тільки 11% – етнічні норвежці. Серед країн-донорів перше місце займає Польща (11500 осіб), далі Литва (6600 осіб) та Швеція (5700 осіб). Значно збільшилася кількість іммігрантів із Сомалі (3600 осіб) та Еритреї (2400 осіб), яким було надано політичний захист [2].

Освітняни країн Західної Європи, що стали країнами-реципієнтами у результаті міграційних процесів, дуже добре усвідомлюють, що численне збільшення й урізноманітнення культурно специфічних характеристик населення можуть стати причиною непорозумінь, конфліктів, соціальних потрясінь та нестабільності. Все це спонукає до формування нових підходів до організації навчання, пошуку нових форм і засобів та прийомів навчання, що зможуть задовольнити потреби як замовників, так і власне самих учнів. Тож, основним закликом освітньої спільноти в Європі сьогодні є закликом до толерантності й розвитку уміння жити разом, що стає основою формування європейської ідентичності. Формування європейської ідентичності та відповідної самоідентифікації

стають основною регіональною тенденцією європейської освіти сьогодні. Європейська ідентичність включає в себе поняття культурної різноманітності, збереження національної самосвідомості, але, разом з тим, розвиток уміння жити разом, толерантності й визнання пріоритету загальнолюдських цінностей та визнання себе європейцями незалежно від походження [15]. Європейська ідентичність має індивідуальний компонент активного вибору в поєднанні з колективним компонентом, де люди орієнтуються на одну або кілька сукупних груп або спільнот. Тих спільнот, до яких людина бажає належати, може бути кілька, так що правильніше говорити про мозаїчну ідентичність конкретної особистості, а не ідентичність, що накладається одна на іншу або схована одна в іншій. Хоча далеко не всі люди можуть мати первинною ідентичністю європейську, але сучасний освітній процес націлений на відповідну соціалізацію і формування європейських цінностей, серед яких перше місце належить толерантності, повазі до культурних особливостей і усвідомленню того, що такі особливості є перевагою, а не перешкодою для спілкування.

Процес формування європейської ідентичності може відбуватися не тільки специфічними засобами впливу на особистість, яку пропонує освітня система, але й цілим комплексом заходів, розроблених європейськими освітянами задля створення єдиного європейського культурно-цивілізаційного простору. Програми Директорату з досліджень та інновацій [14] пропонують спеціальні напрями формування європейської ідентичності, а саме: створення умов для формування множинної соціальної ідентичності та біографічної ідентичності; приділення особливої уваги транснаціональним особистим відносинам, розвиток колективних дій; спільні культурні проекти та культурне виробництво; налагодження якісного перекладацького супроводу продуктивної діяльності й міжособистісного спілкування; інклюзивна освіта з урахуванням спеціальних етнокультурних потреб; структурні умови та створення структури можливостей для усіх соціокультурних груп; запровадження державних інституцій та спеціальних організацій задля регуляції громадсько-правової сфери. Освітня система і школа стають осередком формування європейської ідентичності [3; 4; 5; 6; 9; 10; 11; 17].

Ще однією тенденцією освіти в західноєвропейських країнах ми вважаємо диверсифікацію освіти задля збереження культурних особливостей та національної самосвідомості. Дослідження сучасних зарубіжних тенденцій в освіті показало, що її процеси органічно пов'язані зі світовими та європейськими процесами економічної інтеграції та глобалізації, де регіони як суб'єкти посідають одне з провідних місць. Регіоналізація й диверсифікація стають сьогодні головними тенденціями розвитку сучасної системи освіти у західноєвропейських країнах через посилення процесів міграції населення та значні зміни етнокультурного складу населення Європи.

Отже, основними тенденціями розвитку мультикультурної освіти в Західній Європі сьогодні ми вважаємо такі: постійна модернізація, транснаціоналізація, індивідуалізація; регіоналізація та диверсифікація, формування європейської ідентичності. До центру уваги освітян переміщуються питання створення рівних можливостей в освіті, навчання толерантності та формування уміння жити разом. Освіта в західноєвропейських країнах сьогодні ураховує етнокультурні відмінності у навчанні іммігрантів та включає окремі елементи національної культури до освітніх програм школи та спеціальної підготовки педагогічних кадрів. Мультикультурність стає основним педагогічним принципом, що відображає динамічність культурного середовища, зосередженість на взаєморозумінні й культурному обміні, подоланні бар'єрів культурного відчуження; сприяє інтеграції в соціальні, гуманітарні й природничі науки досягнень культур, відмінних від європейської [8].

Література:

1. Ковалинська І.В. Перспективи створення сучасної системи самостійної роботи у навчальних закладах / І.В.Ковалинська // Наукова Україна: проблеми сучасності та перспективи майбутнього : матер. II Всеукр. наук.-практ. конф. (4–5 березня 2016 р., м.Харків). – Х., 2016. – С. 26–30.
2. Ковалинська І.В. Соціально-економічні передумови створення системи мультикультурної освіти у країнах Західної Європи / І.В. Ковалинська // Scientific Journal Virtus, 2016. – № 6. – С. 139–141.

3. Матвієнко О.В. Готовність майбутнього вчителя початкової школи до творчої навчально-виховної діяльності / О.В.Матвієнко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: зб. наук. пр. Українського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2012. – С. 138–144.
4. Петько Л.В. Вивчення гендерних ролей та взаємовідносин у сім'ї зі студентами ВНЗ на практичних заняттях з іноземної мови / Л.В.Петько // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: зб. наук. праць [за ред. А.Й.Капської]. – Вип. 14 (частина II). – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2012. – С. 112–123. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7871>
5. Петько Л.В. Підліток у різновіковому загоні / Л.В.Петько, В.Ф.Везезій // Рад. школа. – К. – 1989. – № 11. – С. 6–12. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7865>
6. Петько Л.В. Иноязычное обучение будущих менеджеров образовательной сферы в условиях университетской подготовки // Инновации в образовании : научно-методический журнал / учред. Современная гуманитарная академия ; гл. ред. И.В.Сыромятников. – М. : Современная гуманитарная академия, 2013. – № 12. – С. 36–45. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7868>
7. Поберезька Г.Г. Тенденції розвитку вищої освіти у країнах Західної Європи та України. : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Г.Г.Поберезька. – К. : АПН України, 2005. – 22 с.
8. Полякова Я.В. Європейські концепції полікультурної освіти і виховання [Електронний ресурс] / Я.В.Полякова. – Режим доступу : http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/articles/2008/08_02pyavekr.pdf
9. Тернопільська В.І. Теоретичні аспекти феномена «соціально-комунікативна культура» / В.І.Тернопільська // Вісник Львівського ун-ту. Серія педагогічна. – Львів : Львівський ун-т.– Вип. 22. – 2007. – С. 44–50
10. Тернопільська В.І. Відповідальність особистості / В.І.Тернопільська // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2004. – Вип. 4. – С. 47-50.
11. Тернопільська В.І. До питання виховання школярів молодшого віку / В.І.Тернопільська // Молода наука України. Перспективи та пріоритети розвитку. – 2014. – С. 109–112.
12. Філософський словник [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/t/tendentsija.html>
13. Філософський словник [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.onlinedics.ru/slovar/bes/m/modernizatsija.html>
14. The Development of European Identity/Identities: Unfinished Business A policy review [Web site]. – Access mode: https://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/policy_reviews/development-of-european-identity-identities_en.pdf
15. Education and Training 2010 programme Cluster 'Teachers and Trainers' Report of the Peer Learning Activity, Oslo, May 2007 'How can Teacher Education and Training policies prepare teachers to teach effectively in culturally diverse settings. [Web site]. – Access mode : http://www.ateel.org/uploads/EUpolicies/pla_teaching_in_culturally_divers_settings.pdf
16. Education and Training 2020. – ETUCE Circular 1/2010. – Brussel, 2010. – 11 p. –Access mode : <http://www.csee-etuice.org/images/attachments/ ETUCECircular2010EN.pdf>
17. Ternopilka V.I. The role of self-government in development of leadership qualities among students / V.I. Ternopilka // Problems of development modern science: theory and practice: Collection of scientific articles. – EDEX, Madrid, España, 2016. – P. 327–330.

Kolinets A.G.

PhD, Associate Professor of the Department of Psychology
Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk, Ukraine

TO THE PROBLEM OF MOTIVATION NEEDS ACHIEVEMENTS OF PUPILS

Колінець А. Г.

кандидат психологических наук, доцент кафедры психологии
Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка

К ПРОБЛЕМЕ МОТИВАЦИИ ПОТРЕБНОСТИ ДОСТИЖЕНИЙ ШКОЛЬНИКОВ

In the article is considered a problem of essence, forming a motivation in the home and foreign psychology. It is presented the results of the study achievement motivation needs of pupils. It have been carried out quantitative and qualitative analyzes of the data.

Keywords: *motivation, reason, achievement necessity.*

В статье рассматривается проблема сущности, формирования мотивации в отечественной и зарубежной психологии. Представлены результаты исследования мотивации потребности достижений школьников. Осуществлен количественный и качественный анализы полученных данных.